

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 10Szak/1/2020
Identifikačné číslo spisu: 7020200023
Dátum vydania rozhodnutia: 28.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Elena Berthotyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:7020200023.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Berthotyovej, PhD. a členov senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a JUDr. Ing. Miroslava Gavalca, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): M. P., nar. XX.XX.XXXX, štátna príslušnosť Afganská islamská republika, právne zastúpený: Liga za ľudské práva, občianske združenie, Baštová 5, 811 03 Bratislava, proti žalovanému: Oddelenie cudzineckej polície Policajného zboru Bratislava, Regrútska 4, Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. PPZ-HCP-BA6-262-017/2019-AV zo dňa 16.12.2019, o kasačnej sťažnosti sťažovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach č. k. 5Sa/1/2020- 22 zo 22. januára 2020, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Účastníkom nárok na náhradu trov kasačného konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

I.

Priebeh a výsledky administratívneho konania

1. Žalovaný rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA6-262-017/2019-AV zo dňa 16.12.2019 (ďalej len „preskúmané rozhodnutie“) rozhodol o predĺžení zaistenia žalobcu podľa ustanovenia § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZoPC“) na čas nevyhnutne potrebný, najviac do 08.02.2020 z dôvodu, že existuje riziko jej úteku, nemá žiadne finančné prostriedky a ani ubytovanie z čoho vyplýva, že v prípade nezaistenia by sa zdržiaval na neznámom mieste, nakoľko na území SR nemá žiadnych rodinných príslušníkov a ani žiadne väzby k tejto krajine.

II.

Konanie na krajskom súde

2. Sťažovateľ podal proti preskúmanému rozhodnutiu na Krajský súd v Košiciach správnu žalobu vo veci zaistenia podľa Štvrtej hlavy Tretej časti zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok v znení

neskorších predpisov (ďalej len „S.s.p.“). Krajský súd v konaní podľa ust. § 221 a nasl. S.s.p. pri neformálnom posudzovaní žaloby (§ 206 ods. 3 S.s.p.) dospel k záveru o potrebe zamietnuť správnu žalobu z nasledujúcich dôvodov:

3. -v súvislosti s námietkou nevyužitia alternatív k zaisteniu správny súd uviedol, že táto námietka nemôže obstať, pretože u žalobcu vzhľadom na doterajšie okolnosti (pozri 19. a 20. bod rozsudku) existuje značné riziko úteku. Keďže o týchto skutočnostiach žalovaný správny orgán nemá kompetenciu rozhodnúť (o priepustke rozhoduje ministerstvo) a vzhľadom na to, že v minulosti práve takúto priepustku žalobca zneužil na útek z územia Bulharskej republiky, čím zmaril azylové konanie, je takáto eventualita v súčasnosti vylúčená,
4. -v súvislosti s požiadavkou aplikácie § 23a ods.1 zákona o azyle správny súd uviedol, že táto námietka nemôže obstať, nakoľko žalovaný nedisponuje žiadnou právomocou, aby mohol nariadiť udelenie priepustky,
5. - žalovaný postupoval vo veci zákonným spôsobom, náležite zistil skutkový stav veci, v konaní správne aplikoval ním označené ustanovenia právneho predpisu a rozhodnutie riadne odôvodnil. Jeho rozhodnutie je v súlade so ZoPC a medzinárodnými predpismi.
6. Z uvedených dôvodov žalobu žalobcu zamietol.

III.

Obsah kasačnej sťažnosti/stanoviská

A)

7. Proti rozsudku krajského súdu, uvedenému v záhlaví tohto rozhodnutia, sťažovateľ v zákonnej lehote podal kasačnú sťažnosť z dôvodov uvedených v

8. § 440 ods. 1 písm. g) S.s.p., t. j. krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci.

9. Sťažovateľ v nasledujúcich sťažnostných bodoch v súlade s § 445 ods. 1 písm. c) S.s.p. najmä uviedol, že:- nesúhlasí s právnym posúdením existencie rizika jeho úteku, -nesúhlasí s právnym posúdením existencie azylových dôvodov v prípade sťažovateľa, v tejto súvislosti poukázal na dlhodobu nepriaznivú situáciu v Afganistane, poukázal na to, že ani v jednom prípade žiadateľa o azyl z Afganistanu nerozhodol migračný úrad v roku 2019 o neposkytnutí doplnkovej ochrany, - sťažovateľ bol dňa 07.02.2020 zo zaistenia prepustený do Záchytného tábora v Humennom, preto odpadla jeho požiadavka bezodkladného prepustenia zo zaistenia, - záverom navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného sa v celom rozsahu zrušuje.

10.

B) Žalovaný sa ku kasačnej sťažnosti nevyjadril.

IV.

Právny názor Najvyššieho súdu

11. Senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky konajúci ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 S.s.p.) predovšetkým postupom podľa § 452 ods. 1 v spojení s § 439 S.s.p. preskúmal prípustnosť kasačnej sťažnosti a z toho vyplývajúce možné dôvody jej odmietnutia. Po zistení, že kasačnú sťažnosť podal sťažovateľ v skrátenej lehote včas (§ 443 ods. 2 písm. b/ S.s.p.) s prihliadnutím na neformálnosť posudzovania kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 2 v spojení s § 206 ods. 3 S.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu, a jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že kasačnú sťažnosť je potrebné zamietnuť.

12. Rozhodol bez nariadenia pojednávania (§ 455 S.s.p.) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený na úradnej tabuli súdu a na internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky.

Rozsudok bol verejne vyhlásený dňa 28. apríla 2020 (§ 137 ods. 4 v spojení s § 452 ods. 1 S.s.p.).

Podľa § 88 ods. 4 zákona č. 404/2011 Z.z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len ZoPC) štátny príslušník tretej krajiny môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, najviac na šesť mesiacov. Policajný útvar je oprávnený počas tohto obdobia opakovane predĺžiť zaistenie štátneho príslušníka tretej krajiny, pričom celkový čas zaistenia nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Ak možno predpokladať, že napriek vykonaným úkonom potrebným na výkon administratívneho vyhostenia alebo trestu vyhostenia štátneho príslušníka tretej krajiny sa tento výkon predĺži z dôvodu, že štátny príslušník tretej krajiny dostatočne nespupracuje, alebo z dôvodu, že mu zastupiteľský úrad nevydal náhradný cestovný doklad v lehote podľa prvej vety, môže policajný útvar rozhodnúť, a to aj opakovane, o predĺžení lehoty zaistenia, pričom celková doba predĺženia lehoty zaistenia nesmie presiahnuť 12 mesiacov. Lehotu zaistenia nemožno predĺžiť, ak ide o rodinu s deťmi alebo zraniteľnú osobu. Štátny príslušník tretej krajiny je zaistený dňom vydania rozhodnutia o zaistení.

Podľa § 88a ods. 1 písm. e/ ZoPC policajt je oprávnený zaistiť žiadateľa o udelenie azylu, ak na dosiahnutie účelu zaistenia nie je možné využiť iné menej závažné prostriedky z dôvodu podľa § 88 ods. 1 písm. c).

Podľa § 88 ods.1 písm. c/ ZoPC policajt je oprávnený zaistiť štátneho príslušníka tretej krajiny na účel zabezpečenia prípravy alebo výkonu jeho prevozu podľa osobitného predpisu,85) <. ak existuje značné riziko jeho úteku.

Žiadateľ o udelenie azylu môže byť zaistený na čas nevyhnutne potrebný, pokiaľ trvajú dôvody podľa odseku 1. Celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa odseku 1 písm. a), b), c) alebo písm. e) nesmie presiahnuť šesť mesiacov. Celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa odseku 1 písm. d) nesmie presiahnuť čas zaistenia podľa § 88 ods. 4.

13. Kasačný súd po preskúmaní spisového materiálu krajského súdu, ktorého súčasťou je aj administratívny spis žalovaného dospel k záveru, že kasačná sťažnosť nie je dôvodná.

14. Z administratívneho spisu je zrejmé, že sťažovateľ bol dňa 07.08.2019 kontrolovaný hliadkou diaľničného oddelenia KDI KR PZ a Mýtnej polície na diaľnici D2 od Jaroviec smerom dom Bratislavy. Sťažovateľ nevedel žiadnym spôsobom preukázať svoju totožnosť a oprávnenosť pobytu. Bolo zistené, že sťažovateľ je štátnym príslušníkom Afganskej islamskej republiky a snaží sa dostať smerom do Rakúskej republiky. Následne bolo zistené, že je žiadateľom o azyl v Bulharskej republike, ktoré je príslušné na začatie konania vo veci prevozu účastníka na územie iného členského štátu podľa Dublinského nariadenia. Dňa 20.08.2019 sťažovateľ požiadal o udelenie azylu na území SR. Dňa 08.08.2019 bol sťažovateľ rozhodnutím č. PPZ- HCP-BA6-198/009/2019-AV zaistený podľa § 88 ods. 1 písm. c/ ZoPC.

15. Z administratívneho spisu ďalej vyplýva, že dňa 20.08.2019 sťažovateľ požiadal o udelenie azylu na území SR. Na základe príkazu na prepustenie podľa § 90 ods. 2 písm. b/ bod6 ZoPC bol sťažovateľ dňa 18.10.2019 z ÚPZ Medveďov prepustený. Nakoľko však naďalej existoval dôvod na vrátenie sťažovateľa na územie iného členského štátu, konkrétne Bulharskej republiky, kde je sťažovateľ žiadateľom o azyl, a v jeho prípade existovalo značné riziko úteku, žalovaný dňa 18.10.2019 začal konanie vo veci zaistenia sťažovateľa ako žiadateľa o azyl a toho istého dňa bol zaistený rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA6-262-009/2019-AV podľa § 88a ods. 1 písm. e/ ZoPC na účel zabezpečenia prípravy alebo výkonu jeho prevozu podľa Nariadenia EP a rad (EÚ) č. 604/2013, nakoľko existuje riziko jeho úteku.

16. Predĺženie zaistenia (preskúmané rozhodnutie) bolo odôvodnené tým, že v prípade účastníka konania je potrebné predĺžiť lehotu zaistenia pričom ide o predĺženie prvej 6 mesačnej lehoty zaistenia a nie o využitie inštitútu predĺženia lehoty zaistenia o možných 12 mesiacov, z dôvodu, že účastník konania je žiadateľom o azyl a o jeho žiadosti nebolo ku dňu rozhodnutia o predĺžení zaistenia právoplatne rozhodnuté. Účastník konania bol zadržaný počas jeho nelegálnej migrácie na území SR, v jeho prípade existuje riziko úteku, nakoľko nemá žiadne finančné prostriedky a ani ubytovanie, z čoho vyplýva, že v prípade nezaistenia by sa zdržiaval na neznámom mieste nakoľko na území SR nemá žiadnych rodinných príslušníkov a ani žiadne väzby k tejto krajine. S poukazom na to, že boli splnené podmienky podľa § 88a ods. 1 písm. e/ ZoPC, bolo potrebné rozhodnúť vzhľadom na vyššie uvedené dôvody o predĺžení zaistenia.

17. Kasačný súd na tomto mieste považuje za dôležité zdôrazniť, že v preskúmvanej veci nezistil žiadne dôvody, ktoré by spochybňovali zákonnosť predĺženia zaistenia sťažovateľa, ktorý bol zaistený dňa 18.10.2019 ako žiadateľ o azyl rozhodnutím č. PPZ-HCP-BA6-262-009/2019-AV podľa § 88a ods. 1 písm. e/ ZoPC na účel zabezpečenia prípravy alebo výkonu jeho prevozu podľa Nariadenia EP a rad (EÚ) č. 604/2013, nakoľko existuje riziko jeho úteku.

18. V čase rozhodovania žalovaného o predĺžení zaistenia nebolo rozhodnuté o jeho žiadosti o azyl na území SR, konanie o jeho vrátenie na územie Bulharskej republiky podľa Dublinského nariadenia nebolo ukončené.

19. Účelom zaistenia podľa § 88a ods. 1 písm. e/ ZoPC je zabezpečenie prípravy alebo výkonu jeho prevozu podľa Nariadenia EP a rad (EÚ) č. 604/2013, nakoľko existuje riziko jeho úteku. Podľa kasačného súdu aj pri predĺžení zaistenia cudzinca z uvedeného dôvodu je nutné naďalej vychádzať z nutnosti zabezpečenia prípravy alebo výkonu jeho prevozu ako aj existencie rizika úteku cudzinca, ktorého výkon prevozu sa nepodaril či už pre nespôuprácu cudzinca alebo počas doby zaistenia z objektívnych dôvodov zabezpečiť jeho prevoz podľa Dublinského nariadenia (analógia § 88 ods. 4 ZoPC).

20. Z ustanovenia § 88 a ods. 2 ZoPC vyplýva, že celkový čas zaistenia žiadateľa o udelenie azylu podľa odseku 1 písm. d) nesmie presiahnuť čas zaistenia podľa § 88 ods. 4. Presiahnutie zákonom povolenej doby po jeho predĺžení sťažovateľ nenamietal, zo zaistenia bol dňa 07.02.2020 prepustený. Domáhal sa zrušenia rozhodnutia o predĺžení zaistenia pre nesprávne právne posúdenie existencie rizika úteku a existencie azylových dôvodov.

21. Pod pojmom riziko úteku je potrebné rozumieť samotné podozrenie z existencie rizika úteku. Pritom posudzovanie existencie hrozby úteku cudzinca je nutné vždy úvahou pravdepodobnostnou, založenou v určitej miere na odhade. Preto niekedy pre záver o existencii rizika úteku (§ 88 ods. 2 zák. č. 404/2011 Z.z.) postačí zistenie, že je pravdepodobné, že príslušná zákonom predvídaná skutková podstata bola naplnená. Môže to tak byť však iba v prípade, že takáto eventualita je najpravdepodobnejším vysvetlením skutkových zistení a že na základe dostupných údajov sa javia byť významne pravdepodobnejšie ako iné do úvahy pripadajúce vysvetlenia.

22. Pokiaľ teda správny orgán na základe vyhodnotenia predchádzajúceho správania sťažovateľa, (opustenia pobytového zariadenia v Bulharskej republike, kde bol sťažovateľ žiadateľom o azyl) a jeho úteku do inej krajiny, kde následne požiadal o azyl, pričom je nepochybné, že konanie o jeho vrátenie na územie Bulharskej republiky prebieha, videl jeho snahu o zmarenie prevozu na územie, vyhodnotil ako existenciu rizika úteku, takejto úvahe správneho orgánu nemožno nič vytknúť.

23. Z rozsudku Najvyššieho súdu SR z 13. augusta 2014, sp. zn. 1Sža 23/2014 vyplýva, že riziko úteku podľa § 88 ods. 2 zák. č. 404/2011 Z.z., je potrebné vždy v konaní o zaistení cudzinca posúdiť individuálne. Záver o riziku úteku nemožno odôvodňovať zovšeobecnením predošlého správania sa iných cudzích štátnych príslušníkov.

24. Je nepochybné, že žalovaný v danom prípade posudzoval existenciu rizika úteku sťažovateľa individuálne, neodvolával sa na predošlé správania sa iných cudzích štátnych príslušníkov, naopak poukazoval na konkrétne správania sa sťažovateľa, ktoré aj podľa najvyššieho súdu mohlo indikovať takýto predpoklad správania sa sťažovateľa v budúcnosti.

25. V tejto súvislosti kasačný súd považuje za nevyhnutné uviesť, že si je vedomý mimoriadnosti inštitútu zaistenia a jeho predĺženia a vo svojej judikatúre zohľadňuje, že sa fakticky jedná o obmedzenie, dokonca pozbavenie osobnej slobody človeka. Ide tak o citelný zásah do jedného zo základných práv jednotlivca, ktorý môže byť prípustný len za podmienok prísne vymedzených nielen zákonom o pobyte cudzincov, ale predovšetkým ústavným poriadkom.

26. Zaistenie cudzinca ako vyplýva z rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 10Sza/8/2016 zo dňa 30.03.2016 znamená obmedzenie alebo v závislosti na povahe, dĺžke, dôsledkoch a spôsobe zaistenia dokonca zbavenie jeho slobody. Ide teda o veľmi citelný zásah do jedného z najvýznamnejších práv jednotlivca. Takýto zásah môže byť prípustný len za prísne vymedzených podmienok definovaných nielen zákonom o pobyte cudzincov alebo predovšetkým ústavným poriadkom SR.

27. V tejto súvislosti kasačný súd uvádza, že rozhodovanie o žiadosti o udelenie azylu, ako aj určenie spôsobu a rozsahu dokazovania patrí do kompetencie Migračného úradu Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, a teda ÚPZC ani žalovaný nie sú oprávnení meritórne posúdiť žiadosť sťažovateľa, resp. určiť, ktoré úkony je potrebné vykonať za účelom ich posúdenia.

28. Žalovaný sa zaoberal aj možnosťou uloženia miernejších opatrení a v preskúvanom rozhodnutí dostatočným spôsobom odôvodnil, prečo v prípade sťažovateľa nie je možné využiť menej závažné opatrenia v zmysle § 89 ZoPC.

29. K otázke udelenia alebo neudelenia priepustky podľa § 23 ods. 3 písm. c) resp. § 23a ods. 1 zákona o azyľe kasačný súd zhodne ako krajský súd uvádza, že o týchto skutočnostiach žalovaný nemá kompetenciu rozhodnúť. Kasačný súd poukazuje na to, že v minulosti práve takúto priepustku sťažovateľ zneužil na útek z územia Bulharskej republiky, čím zmaril azyľové konanie, pričom konanie o výkone jeho prevozu podľa Nariadenia EP a rad (EÚ) č. 604/2013 prebieha práve z dôvodu, že sťažovateľ požiadal o udelenie azyľu na území Bulharskej republiky, nevyčkal na rozhodnutie o svojej žiadosti, čím vyvolal sám konanie o jeho návrate do Bulharska.

30. Kasačný súd má za to, že ani námietka nesprávneho právneho posúdenia existencie azyľových dôvodov sťažovateľa nemohla obstáť, pretože rozhodovanie o žiadosti o azyľ (a teda aj posúdenie existencie azyľových dôvodov) je vecou konania pred migračným úradom MV SR a nie žalovaného.

31. Podľa názoru kasačného súdu úspešnosť námietok voči rozhodnutiu o predĺžení zaistenia môže obstáť jedine v prípade, ak sťažovateľ svojimi námietkami spochybní zákonnosť rozhodnutia o predĺžení jeho zaistenia, inými slovami ak preukáže, že neboli splnené podmienky predĺženia jeho zaistenia, čo sa však v danom prípade sťažovateľovi nepodarilo.

V.

32. Z uvedených dôvodov dospel kasačný súd k záveru, že krajský súd neporušil zákon, keď správnu žalobu zamietol, kasačná sťažnosť teda nie je dôvodná a preto ju v súlade s ust. § 461 S.s.p zamietol.

33. O nároku na náhradu trov kasačného konania rozhodol kasačný súd tak, že sťažovateľovi, ktorý v tomto konaní nemal úspech, ich náhradu nepriznal (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 167 ods. 1 S. s. p.). Žalovanému ich nepriznal, nakoľko nezistil existenciu zákonného dôvodu na ich priznanie (§ 467 ods. 1 S. s. p. a analogicky podľa § 168 S. s. p.)

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok n i e j e prípustný.